

návrh u soudu nezhojitelně nepřislušného. Bylo proto k dovolací stížnosti zrušiti podle §§ 477 čís. 3, 514 druhý odstavec c. ř. s. a §§ 172 a 173 konk. ř. usnesení nižších soudů jako zmatečné. Poněvadž z obsahu stěžovatelova návrhu není zcela patrné, jaké právní kroky chce stěžovatel podniknouti k zajištění svých zvláštních nároků, zejména míní-li prozatímní opatření, nebylo lze použiti ustanovení § 44 j. n.

Čís. 8715.

Je-li nepominutelný dědic ustanoven za dědice podílu pozůstalosti, přísluší mu nárok na poměrnou část pozůstalosti, nikoliv jen nárok na peněžitou hodnotu této části pozůstalosti. Obmezení nařízená zůstavitelem (na př. fideikomisární substituce) platí jen pro část převyšující povinný podíl.

Předpisů §§ 419, 431 a 477 čís. 9 c. ř. s. lze obdobně použiti i v řízení nesporném.

(Rozh. ze dne 15. února 1929, R II 19/29.)

Zůstavitelka ustanovila v závěti universálními dědičkami své vnučky s tím, že polovina čisté pozůstalosti připadne Zdeňku P-ovi, Martě A-ové a Vladimíře V-ové pro případ, že by jedna z dědiček neb obě zemřely bez potomků. Odevzdací listina ze dne 16. června 1926 ustanovovala, že zůstavitelčiny vnučky Terezie a Marie T-ovy obdrží do vlastnictví s právem knihovního přípisu celou pozůstalost proti tomu, že zaplatí pozůstalé dluhy a poplatky dědické a projednací, že obdrží polovici čisté pozůstalosti bez omezení a polovici s omezením fideikomisární substituce ve prospěch Zdeňka P-a, Marty A-ové a nezl. Vladimíry V-ové pro případ, kdyby snad jedna z dědiček neb obě zemřely bez potomků. Usnesením ze dne 2. listopadu 1928 opravil soud první stolice odevzdací listinu ze dne 16. června 1926 v ten rozum, že podle výsledku projednání pozůstalosti lze vložiti právo vlastnické na nemovitosti ve prospěch nezl. Terezie a Marie T-ových pro každou k jedné ideelní polovici omezené pouze s polovicí celku, tedy každé do jedné čtvrtiny celku fideikomisární substitucí ve prospěch Zdeňka P-a, Marty A-ové a Vladimíry V-ové. Substituti podali rekurs jak proti usnesení ze dne 16. června 1926, tak proti usnesení ze dne 8. listopadu 1928. Rekursní soud rekursu do usnesení ze dne 16. června 1926 částečně vyhověl potud, že vyhradil rekurentům pořad práva pro uplatňování jejich nároků jako fideikomisárních substitutů k celé pozůstalosti, jinak odevzdací listinu potvrdil; rekursu do usnesení ze dne 8. listopadu 1928 nevyhověl. Důvod y: Rekurs do usnesení ze dne 16. června 1926 navrhuje zrušení odevzdací listiny, pokud jí bylo stanoveno, že vnučky zůstavitelčiny obdrží do vlastnictví s právem knihovního přípisu celou pozůstalost proti tomu, že zaplatí pozůstalé dluhy a poplatky dědické a projednací, že obdrží polovici čisté pozůstalosti bez omezení a polovici s omezením fideikomisární substituce ve

prospěch Zdeňka P-a, Marty A-ové a nezl. Vladimíry V-ové pro případ, kdyby snad jedna z dědiček neb obě zemřely bez potomků — a vrácení věci prvnímu soudu, by v tomto směru vydal novou odevzdací listinu ustanovující, že fideikomisární substitucí jest omezeno celé pozůstalostní jmění, že jenom povinné podíly nezletilých dědiček musí zůstatí volné, po případě změnu napadené odevzdací listiny v uvedeném smyslu. K odůvodnění těchto svých návrhů uvádí stížnost, že při projednávání pozůstalosti žádali účastníci, by pozůstalost byla odevzdána podle poslední vůle zůstavitelčiny, že projednávající soudce také prohlásil usnesení, že se pozůstalost ihned odevzdá, čímž byla odevzdána pozůstalost tak, jak to účastníci žádali, že tím byly dědičky omezeny fideikomisární substitucí ohledně celého majetku, že první soud pak vydal pozůstalostní usnesení ze dne 16. června 1926, v němž uvádí, že přijímá přihlášku dědiček podmíněně ze závěti, jakož i přihlášku fideikomisárních substitutů s výhradou, že se tato substituce týká polovice pozůstalostního jmění, nikoliv jmění celého, jak jest uvedeno v poslední vůli, že toto usnesení, pokud obsahuje odevzdací usnesení, jest zmatečné, jsouc v rozporu s oním ústně prohlášeným usnesením, že odevzdací listina obsahuje ustanovení jednak odpovídající citovanému písemnému usnesení, jednak ke konci obsahuje vkladní prohlášení, že podle výsledku projednání pozůstalosti lze vložití právo vlastnické na nemovitosti do pozůstalosti patřící ve prospěch nezl. Terezie a Marie T-ových pro každou k jedné ideelní polovici omezené fideikomisární substitucí ve prospěch stěžovatelů, že se tím odevzdací listina ocitá sama se sebou v rozporu a že také právní názor prvního soudu v tom ohledu jest nesprávný, ježto povinný podíl jest nárokem obligačním a tvoří pouze hodnotu vyjádřenou v penězích a nikoliv v alikvotní části pozůstalosti. Leč stížnost v tomto ohledu není odůvodněna. Z protokolu o projednání pozůstalosti ze dne 16. června 1926 vysvítá, že se nezl. dědičky svou opatrovníci přihlásily k pozůstalosti s výhradou, že se nařízená fideikomisární substituce bude týkatí pouze polovice čistého pozůstalostního jmění, nikoliv celého jmění, jak jest uvedeno v poslední vůli. I když tento protokol obsahuje větu, že účastníci žádají, by pozůstalost byla podle poslední vůle odevzdána, jest jí vzhledem na řečený projev rozuměti tak, že žádají, by poslední vůle byla základem jednání, avšak s onou výhradou. Usnesení prvního soudu ze dne 16. června 1926 stojí proto též na tomto stanovisku. Názor prvního soudu, pokud se týče věci, jest zcela správný, jak Krainz v 5. vydání II. svazek, II. díl str. 496 svého díla výslovně učí: »Ist der Erbteil oder das Vermächtniss durch eine Bedingung oder Belastung eingeschränkt, so ist nicht etwa die Zuwendung, wohl aber die Einschränkung soweit ungültig als der Erbteil oder das Vermächtniss eben nur den Betrag des Pflichttheiles deckt. Hinsichtlich der Ueberschusses ist sie gültig. Der Pflichtteilsberechtigte kann also auch in diesem Falle n i c h t den Pflichtteil in barem Gelde fordern«, při čemž na příští stránce ovšem dodává, že neplatná omezení jsou jen relativně neplatná, že nepominutelný dědic je může, chce-li, nechati v platnosti. Ovšem v projednávaném případě nezletilé dědičky neplatnost tuto onou výhradou uplatňovaly. Pokud odevzdací listina obsa-

hovala rozpor, byl, jakž bude dále uvedeno, opravou odstraněn. Leč jak bývalý nejvyšší soud svým rozhodnutím ze dne 24. září 1901 čís. 12.494 otištěným ve sbírce Gl. U. pod číslem 1559 N. F. čís. 4 uznal, jest v takovémto případě fideikomisárním substitutům po rozumu § 2 čís. 7 a 8 nesp. říz. vyhraditi pořad práva k uplatňování nároků na celou pozůstalost, pročez muselo býti, jak shora, uznáno. Druhá stížnost navrhuje zrušení usnesení ze dne 8. listopadu 1928 a brojí proti němu vytýkajíc mu nesprávnost a zmatečnost. Vytýká, že rekursní soud neměl naříditi opravu, ježto jí předbíhá svému rozhodnutí ve věci samé, že ustanovení § 419 c. ř. s. neplatí pro nesporné řízení a že nebylo přípustné, by vtělovací svolení bylo změněno pouhou opravou, poněvadž první soudce vynesl ústně usnesení o odevzdání pozůstalosti, ve smyslu stanoviska stěžovatelů, čímž nabylo právní moci a stěžovatelé nabyli z něho práv. Leč stížnost tato jest neodůvodněna, ježto, jak Ott ve svém Rechtsfürsorgeverfahren (Viedeň 1906) na straně 220 učí, jest přímo povinností rekursního soudu, by v takovém případě prvnímu soudu opravu takovou nařídil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu substitutů.

Důvody:

Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, neshledal, že tu je patrný rozpor rozhodnutí se zákonem. Je-li nepominutelný dědic ustanoven posledním pořízením zůstavitelovým za dědice pozůstalostní kvoty, přísluší mu nárok na poměrnou část pozůstalosti, nikoliv jen nárok na peněžitou částku, rovnající se hodnotě této části pozůstalosti. Dědický podíl musí však zůstat nepominutelnému dědici zcela volný a omezení se může vztahovati jen na část, která přesahuje povinný díl (§ 774 obč. zák.). Podle toho soudy nižších stolic nepochybily, nařidivše, že fideikomisární substituci lze poznamenati knihovně jen na polovici pozůstalých nemovitostí, poněvadž nepominutelní dědicové mají nárok, by jim byla odevzdána druhá polovice zcela volná. Stane-li se tak a stoupnou-li napotom ceny pozůstalých nemovitostí, nezvětší se tím povinný podíl, nýbrž volné jmění dědiců, což nijak neodporuje zákonu. Spatřuje-li stěžovatel zřejmou nezákonnost v tom, že byl poukázán na pořad práva, jest na omylu, neboť napadené usnesení neobsahuje poukaz na pořad práva, nýbrž potvrzuje výslovně odevzdací listinu a vyhrazuje pouze stěžovateli pořad práva.

Posléze spatřuje stěžovatel patrnou nezákonnost v tom, že odpor, vyskytnuvší se v odevzdací listině, byl napraven opravou této listiny. Tento postup se však shoduje s ustanovením § 419, 430 a 477 čís. 9 c. ř. s., jichž lze použití obdobně i v nesporném řízení (srovnej Rintelen, Verfahren ausser Streitsachen § 16).

Čís. 8716.

Na daně z let 1926 a předchozích nelze použití předpisů zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. n. vytčených v odst. (1) čl. II uváděcích ustanovení k tomuto zákonu, zejména ani ustanovení IX. hlavy zákona.

(Rozh. ze dne 16. února 1929, R I 19/29.)